

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AD sa[n]ctissimu[m] || dominu[m] nostru[m] Leone[m]
papam || decimu[m]. Ac diuu[m] Maxemilianum
Imperatorem || semper augustu[m]. APOLOGIA ... || Iacobi
hochstraten. Artiu[m] & sacre theolo=||gi[a]e ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1518

Cap[itu]l[u]m. ij. increpa[n]s Capnione[m] falso dice[n]te se libros
Thalmudicos [con]de[m]nasse

urn:nbn:de:hbz:466:1-34634

Doct. iuris de
clarat Thalmud
iuste cō-
bustū ppt he-
refes p̄ legem
mosi in eo cō-
tentas

Job. xxxiiij.

Capnio. nō cō-
dēnat thalmud
ppter blasphemias
Joā. viij. et. x.
Luce. v.
Matth. xxvij.
fol. iij. facie. ij.

fol. iij. fa. i.

velut iniusta. quā tñ pdicti iuris monarche (q̄b̄ te nō debebas p̄fer-
re) dicto ca. ex rōnabili cā z legitima p̄tate. p̄cessisse declarāt.

§. vi. Porro egregy illi (q̄s mō citauim⁹) iuris canonici docto-
res oīm p̄mi. igenue testāt Thalmud ip̄m a p̄noiat⁹ p̄o-
tifici. ppter hereses dūtaxat p̄tra legē mosaicā in eo p̄ctas abu-
stū fuisse. Nullā de blasphemijs in dñm iesuz mentōem faciētes

§. viij. Quia at Capnio inter vt cūqz soluedū varia narras. si
q̄nqz tuū interceptim⁹ sermonē ne moleste feras. p̄ h̄ enī
fiet vt discreti⁹ videat qd̄ tu dicis. z in qd̄ nra iacula torqueant. q̄
et fiet. vt cū defensione veritatis. diligēs q̄qz lector nra facili⁹ aiad-
uertat. Qd̄ si qd̄ nosli melius loquere.

Caplin. ij. increpās Capniōne falso dicētē se libros Thalmu-
dicos p̄dēnasse. IOAN. REVCHLIN. AD BE.

Doc aut z ego sp̄ asserui z diffuse declarauī z p̄testatus sum me
nolle blasphemos libros p̄seruare. s; igni tradere. vel si h̄ sati⁹ esse
videre. solis pontificib; p̄seruandos indicere. vt z fides nostra. z
ip̄soz p̄fidia notari posset. THEOLOGVS.

§. i. Nimis cito o bone Capnio tractatū inchoas fallaciaz id
qd̄ tibi veridice patefaciem⁹. nec in minimo a v̄itate decli-
nabim⁹. Tu qd̄ in tui p̄siliū decisione (qd̄ oculare speculū iscribit⁹)
famosos libros ex intētōe ad infamiā blasphemā scādalu z irreue-
rētiā nro dño deo Iesu (tue trāslatōis vtimur v̄bis) exp̄sse editos.
q̄s in septio z vltimo ordine iudaicorū librorū collocaras. Nos in-
quā teos solos flāmis adiudicasti. Nā inf̄ epilogādū (vt i scda nra
Rome iudicialr̄ exhibita editōe. clare ostēdīm⁹) decisionē tuā apte
et p̄cise restrinxisti ad hos libros. in quib; tū ex intentōe. tū exp̄sse
blasphemie offenderēt. Et qd̄ hoc fecisti sub his v̄bis. Tātūdē sit
Capnio. nō cō-
dictū de p̄tumeliosis libris q̄s ego in vltima pte iudaicorū librorū
dēnat thalmud indicauī zc. Verā Thalmud quē i scdo ordine. z mox post bibliā
ppter blasphemias
in eo p̄ctas. igni adiudicasti. Que etēn vel horridiores vl̄ tetrio-
res effingi p̄nt blasphemie. q̄s Iesum ch̄m habuisse demoniū. blas-
phemū etiā z pleb̄ fuisse seductōrē tu tū nō has ip̄as mō. verū z ali-
as id gen⁹ eis (vt in q̄s) siles sermones ac intentōes Thalmudic⁹
libris p̄mixtas esse p̄fiteris. in locis p̄sertim illis vbi in eā rez ma-
teria scribendi sese obtulisset.

§. ii. Porro statim post dictā tuā p̄fessionē ad decisionem decli-
nās. actualēqz pdictaz blasphemiaz memoriā faciēs indi-
stincte p̄cludis Thalmud eē p̄seruādū. cesarie maiestatis q̄stioni sic
rūdido. Scdm̄ illa (in q̄s) oia. ad p̄positā q̄stionez dico. q̄ Thalmud
neqz cremādus sit neqz aboledd⁹. Hāc etiā tuā decisionē cōtri-
mo fundas in apli v̄bis. Optz hereses eē. Uides nūc Capniōne.

piſcētia veſtra hec eſto. a Thalmudini baruchia. tuq; Sidoni ab
Epycuro atq; Lucretio receditote Et itez Lū Sidonius intole-
rabile hactenus nihil arbitroz ſanxiſti. niſi forte duz illi barachie
videri velit. ius ipz de Thalmudim q̄s mihi quondā legēti ſuper
bas factōes. z multoz ſue amētie ꝑſpiratōes eē. ꝑſuaſi nō ſequen-
das. ꝑſertim vbiq; ad diuinitatē attinet. cū potiꝰ ſacra in extera
rū gentiū torqueāt odiū. cedem direptōem q̄ in orbis terraz ꝑuer-
tāt ſalutē gerere volneris

Burgenſ.

S. V. Deinde opponimus tibi Rabi Paulū episcopū. poſtea
Burgēſem. quē ꝑfecto velut ſuſpectū reūcere nō potes. vt
pote ꝑ cuiꝰ auctoritatē tāq; ꝑ penetrabile ſcutū. multa errata tua ꝑ
ambages defendere. ac latēter tādē palliare ꝑtendis. Is em̄ in ſuis
additōib; ſup Eſaie. xxxiii. et ſup Zacharie. v. capliſ. Luce clariꝰ
oſtēdit turpitudines ipſiꝰ Thalmud/ q̄b; vaſtriſ; iudei añ Chri-
ſti natiuitatē. dū ſecta ꝑmū erūperet phariſaica. falſo excogitarunt
ꝑter legē moſi ſcriptā. etiā z aliā a deo eidē in mōte Syna nō ſcrip-
tā. ſ; viua voce datā. z a Moſe ſucceſſorib; ſuis. atq; ab ijs tandē
z poſteris apto itidē ſermone cōicatā. q̄ ſucceſſiuis. deinde ꝑ ꝑib; ſ
ad volumē redacta. apud eos Miſchna vocitat. hoc ē lex ſcda. in q̄
phariſaice traditōes (quas veteroſes appellāt) diſfuſiꝰ ꝑtinēt. que
q; poſtea ꝑ Thalmudiſtas expoſita. z in immēſum pene amplia-
ta fuit Demōſtrat q̄b; idē Burgenſis. ex libro q̄dā Thalmudico
nō paz apud eos auctoritatis habēte. huiꝰ mōſtroſe ꝑpoſitōis ac
ꝑfide fictōis autores. duos habuiſſe cacodemones ſibi familiares
q̄rū ꝑſilio atq; auxilio eadē illa ſcripta periclitata quondā recupe-
rata fuere. In quib; vt de iurib; illic Thalmudicis loquitur. ini-
quiſſima queꝑ ꝑtinēt. naturali oīno rōni repugnātia Addit etiā
idē ille ep̄s olim iudeoz Rabinꝰ. q̄ ſcripta illiuſmodi Thalmudi-
ca. de q̄b; mō facta ē mētio. ꝑter decalogi ꝑcepta in vera lege moſai-
ca ꝑtēta. alia q̄dā figmēta z auditu turpia ꝑplectant. cū in q̄libet
ꝑcepto dicāt eē aliq̄d de lege ſcripta ꝑ Moſen. partimq; aliq̄d de le-
ge ꝑ verboꝝ exp̄ſionē lata Auctores igiꝰ ſiue glosſematarij ꝑuerſe
huiꝰ doctrine. noua effingūt ꝑcepta. ac ꝑpoſteras nō citra fraudē
expoſitōes ꝑceptoz legis. z id q̄dē a dei volūtate ac ꝑcepto longe
aberrantes. Multa quoq; in eoz doctrinis continētur falſa. erro-
nea. iniqua. z absurda. nō diuine ſolū legi. ſed naturali penitus re-
pugnātia. hec om̄ia legiſti Capnion in tuo Burgenſ. nec inficia-
ri potes. cū haz ip̄e additionū in tuo ꝑſilio exp̄ſe memineriſ.

fo. vi. fac. ꝑ

S. Vj. Quid igitur de Thalmudicis loquēs libris querere nō
erubescis. ad q̄d illiuſmodi libri ei in re ſunt cōdem tan-
di. in quib; om̄ia ꝑcepta diuina illi populo tradita ſigillatim enū-

LIBER I CAP II.

meratur. Respice obsecro. respice ne peruertendo omnia. puer-
sus ipse habeatis. Quid multa? Asserit idem Paulus tuus in iuribus
illis multa que pessima sunt. non in proximos tantum et externos. ve-
ruti in deum ac parentes contineri. tu vero Capnion. hec olim apud
Paulum. legens oculis (credo) non caligantibus neque fumosis. querere
audes. cur illi libri in illis potissimum locis. ubi de iudicijs et iudici-
bus agitur. sint comburendi

S. vii. Taceo eundem Paulum predictis adiecisse. quod in Thalmud do-
ne Christi (que celestis et immaculata est) repugnare eamque denigra denigrat.
re. Quid igitur sinistre persuadendo. plurima apud illos. et illa qui-
dem clarissima. de diuinitate. humanitate. et incarnatione. credenti-
bus plurimum suffragantia. contineri ingeminas? Nunquid fideles Bona omnia
que in Thalmud scripta sunt credere oportebit? Nunquid per illa Thalmud in
generalia de diuinitate humanitate et incarnatione Messie. ex textu posterioribus li-
Biblie desumpta. et Thalmudicis ineptijs fraudulenter permista. quibus inueniuntur.
in alijs etiam prestantioribus libris satis copiose inueniuntur. minus
catholice sentiendo. libros illos excusabis. impudenter continentes Je-
sum christum demonium habuisse. seductorem blasphemumque fuisse?

S. viii. Dices ne iniustum aut impium esse. si quis zelo fidei illam
fedissimam voluerit suppressere doctrinam (per quam sa-
cratissimam Christi doctrinam impudenter et falso. et inquam possunt
inuertere conantur? Num sedem ipse apostolicam tales libros quon-
dam comburentem condennare audebis? Prolixiores fuimus. sed tua
armata percussio id expebat. Prime itaque tue fuge ac palliatio-
nis via obstruximus Sine igitur ut Benignus materiam certami-
nis ingerat amplioris. Quia ego loquutus sum. te Benignum
non prohibebo

.BE. AD IO. REVCH.

Cecitate sunt percussi. sicut et qui sciunt bonum. neque tamen faci-
unt. Torunt miscipulam. et pedem ponunt in eam Vir quidam di-
gnus exclamabat. Si iudei nunc omnes in Jesum nostrum crederent
ego non crederem. Nam vaticinio prophetarum et saluatoris. ac apo-
stolorum sententia. cecitas eorum usque ad ultima tempora est dura.
tura. et tandem reliquie Israel salue fient. Non ergo mirum est si vi-
dentes sint ceci. In mundum enim venit Jesus ut non videntes vider-
ent. et qui videbant ceci fierent. Uelamen est positum super cor eo-
rum. Libri itaque hominum. usque ad tempora illa sunt seruandi. ut ipsi sua per-
niciam et pertinaciam tandem cognoscant. dicantque Uenobis. videbam? et vide-
re nolebam? et ita ipsemet nos excecabam? et nos de gratia dei benigni-
tate qua a tenebris ad veram lucem peruenire meruimus? letemur Denique in

summi pōtificis coronatōem vel coronatōis suffragiis. seu pcessio
ne locū sibi altū in via p quā pōtifex trāsit Iudei parāt atq; inter
alia sue legis libros ostēdūt. vt eos pfirmet postulātes Pontifex
nūt nō pfirmam? s; toleramus rit? scz vros. z ritus vri libros res
pōdet Eur igit sunt cremādi quū tolerādi iubēāt. Accedit ad hoc
nā frustra fit iussio. q̄ mādari executōi neq̄t. librorū aut̄ illoz longe
amplior copia inter infideles reperit. THEOLOGVS

S. J. Leopardū expm̄is hic benigne z nūc calūniatoris nūc ex
cusans. mō ppugnatoris mō arguētis locū vsurpare vide
ris Uez q̄ ab initio refers. vera ne sint an ita. paz nri ppositi inter
est. nisi q̄ de grege Obscuroz viroz te eē. hinc suspicari possumus
Id nobiscū fatearis optet. qz alia ē rō tolerādi Iudeoz rit? . altera
tolerādi maledictos libros in deū blasphemos. z sacrā scripturam
corrūpētes. vnde de ritib; ad libros Thalmudicos pcedere. nūc cō
sequētie h; Quidq; sedes aplica pōitō ipib; fecerit. iam tu etiam
a nobis audiuisti

¶ Caplm̄ tertiū. pertractās assertionē Capniouis primā
GEOR. BENIGNVS.

Enūero qz tu aplm̄ induxisti Optz hereses eē. vt pbati manifesti
fiāt. aduersarij arguūt a sili. Necessē ē vt veniāt scādala. igit̄ occasi
ones scādaloz optz manere z retinere. Nec aut̄ sequētia mala. z ē
tue sili. igit̄ z tua mala THEOLOGVS

fol. iij. fa. p.

p. Coz. p.

Mat. Fvii.

S. J. Palā tibi ostēdem? Benigne te nrm̄ infideliter argumētū
retulisse. Pretēdis em̄ nos pcessisse p locū extrinsecū. quē
dialectici vocāt a sili. pre ceteris debiliore. cū tñ vltro citroq; pces
sum sit. in vim syllogistice subsumptōis. minoris extremitatē sub
medio Capniō nāq; tu? sic argumētat? ē. sm̄ aplm̄ Optz hereses
eē zc. Iudei at̄ quāuis recte loquēdo heretici nō sint zc. tñ hic sub
apli p̄bis pphēdūt. zcludēs libros Iudeoz eē pseruādos Cōtra
hūc ip̄s? syllogismū h̄ mō p nos disputatū fuit. idq; in p̄mis iur
ta fundamētū saluatoris nri Matthēi. xvij. Optet scādaloz cau
sas tolli. z occasiones. vtz heretic? sermo cā ē z occasio heresum scā
dala ptra fidē generādi. fuit at̄ hec minor pbata apli auctoritate.
cū inq̄t. hereticoz sermo cācri instar serpit Manifestū pfecto ē. id
ip̄m eē vtz. nō minus de sermone scripto qui manet. q̄ de prolato
qui. raptim z inspirato disperit. quēadmodum de libris Joannis
wycleff herestarche ex Angliā in Bohemiā translatis actū est. vt
q; ip̄a etiā (pro dolor) experiētia nos ois multū attonitos seruat.
Ex hac potissimū ratione conclusimus Hereticoz libros esse tol
lendos. z sic eosdem per cōsequens siue necessario Iudeoz etiā li
bros (in quibus hereses continentur) de rigore iusticie destruendos
esse potius q̄ conseruandos